

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek, Zápolya-utca 1-ső szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos

Előfizetési árak: Egész évre — 24 kor. Félévre — 12 . Negyedévre — 6 . Egy hónapra — 2 . — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 141. szám.

Szerda, június 24.

A helyzet.

Nagybecskerek, június 24.

Kétségtelen, hogy a mostani politikai helyzet egyike a legfigyelemreméltóbbaknak politikai életünk legutolsó évtizedeinek történetében.

A kibontakozást olyan megfontolás, olyan körültekintés és olyan forrongás kíséri, amelyet föl kell jegyezni tanulságul egy politikusként, mint a historikusnak.

Konstatálni kell azonban, hogy a krízis hosszan tart s a közvéleményt a nyugtalan-ság érzete szállja meg és nagy állami ér-dekek szenvednek hátrányt e soká húzódo bizonytalanságban. Ily viszonyok mellett tagadhatatlanul roppant felelősség súlyosodik azokra, akik a kibontakozást újabb, meg újabb komplikációkkal rontják. Ma a leg-sürgősebb feladat, az egyetlen cél, amely előttünk lebeghet az, hogy kormány alakuljon, mely a parlamentet normális munkálkodásához lehetővé teszi. Minden pártnak s a pártok minden frakciójának kötelessége ezt a lehetőséget előmozdítani. A függet-lenségi pártok, az ellenzék minden árnyalá-tának épp úgy, mint a szabadelpártoknak. Hisz közkincsünk, az alkotmányról, a parlamentről van szó, amelynek meddősege leköt minden erőt, megbénít minden köz-tevékenységet.

Lehetetlen, hogy ennek a megfontolása elől kitérjenek az ellenzéknek még ama csoportjai is, a melyek az obstrukció had-járatában a legszélsőbb szárnyon küzdöt-tek. A nemzetet képviselik ők is, a nemzet érdeke kell, hogy náluk is a legelső tényező legyen ama kötelességek megszabásában, a melyek a mostani viszonyok közt reájuk hárulnak. Tisztában kell lenniök a felelős-ség teljes súlyával, mely reájuk nehezedik, ha a kibontakozásnak azt a lehetőségét, melyre most meg van az alkalom, meg-

akadályozzák. Az ellenzék mérvadó és ko-moly tényezői nem zárkozhatnak el s nem is zárkozhatnak el a helyzet parancsoló szava elől. Tudják jól, hogy a parlament életét kell első sorban elevenné tenni és átsegi-teni azon a holt ponton, a melyen most van. Kormány kell, hogy parlamentarizmus lehessen s csak a parlamentben nyilvánul-hat aztán meg az az akarat, melytől a kormány fennállása függ. Semmit sem ve-szélyeztet még az ellenzék sem, még a legszélsőbb szárny sem, ha szabad utat enged egy oly kormány megalakulásának, melynek célja a kibontakozás. Ellenben veszélyeztetni az alkotmányosság elveit az oly törekvés, mely még a kormányalakítás első lépése elé is indokolatlan nehézségeket, elháríthatatlan akadályokat és torlaszo-kat akar emelni.

Hiszszük és bizunk benne, hogy az ellenzék komoly elemeinek sikerülni fog párthíveiket meggyőzni arról a felelősségről, a mely egy számottevő s a nemzet érdekeit respektáló ellenzék minden tagját arra kötelezi, hogy ne állja útját a kibontako-zás kísérletének. Ha ez sikerül, ha a szélső s minden áron akadályokat gördítő elemek fölött a komoly és felelősségtudattal bíró ellenzéki férfiak kezébe jut e tekintetben a döntés ereje, meg vagyunk győződve, hogy mihamar tul leszünk a legnagyobb nehé-zségeken s bizalommal tekinthetünk a jövő elé.

A kivándorlási bizfosság. A kivándorlás rendezéséről szóló 1903. évi IV. törvények életbeléptetésére vonatkozó munkálatok elő-rehaladottsága, valamint a kivándorlók számának folytonos növekedése már a törvény életbelé-ptetése előtt is feltűnően szükségessé tette, hogy e törvény végrehajtásának ellenőrzésére és a kivándorlási ügynek közvetlen felügyeletére a kivándorlás fokozatosabb megfigyelése, ellenő-rzése és a szükséges intézkedések megtétele mielőbb foganathoz vételessék. E célból Széll Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter már ré-

gebben kontemplálta, hogy a törvény 41. §-ában tervezett állásoknak legalább egy része mielőbb szerveztessék. A minisztertanács hozzájárulásá-val és ő felsége engedélyével egyelőre a követ-kező állások létesítettek:

1. egy kivándorlási biztos, a VI. fizetési osztály második fokozata szerinti illetményekkel; 2. egy kivándorlási főfelügyelő, a VII. fize-tési osztály harmadik fokozata szerinti illetm-ényekkel;

3. egy irodatiszt, a X. fizetési osztály har-madik fokozata szerinti illetményekkel.

A határrendőrségről szóló 1903. évi VIII. törvények végrehajtására vonatkozó munkálatok már szintén előrehaladott stádiumban lévén, hasonló szempontok, mint a kivándorlási ügyről szóló elő-ídezt törvényénél, itt is szükségessé teszik, hogy ezen törvény 6. §-ában megállapított határszéli rendőrkapitánysági állások közül legalább egy most szerveztessék, illetve betöltessek.

Ezen állások közül egyelőre: 1. határszéli rendőrkapitány a VIII. fizetési osztály 3. fokozata szerinti illetményekkel szer-veztetett.

A király a kivándorlási biztos állásra Léva y Lajos volt orsz. képviselőt nevezte ki osztályta-nácsosi ranggal.

Ezenkívül a belügyminiszter a kivándorlási biztos mellé főfelügyelőül Bajza Aladárt, hiva-tali tiszté pedig Pichler Lajost, a m. kir. statisztikai hivatal irnokát, míg határrendőr-kapitányá Geréb Béla kir. tanácsost, volt polgármestert és orsz. képviselőt nevezte ki.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— A király a délvidéken. Mint Bécsből jelentik, a hadügyminiszteriumban már végkép megállapították az idei nagy hadgyakorlatok programját. E szerint a Lippa környékén tartandó főmanővereket augusztus 22. és 30. között lovas-sági csapatgyakorlatok előzik meg, amelyek Bécs környékén lesznek. A király szeptember 6-án

A „TORONTÁL“ tárcája

Apró dalok.

Alighogy esőbe forrott ajkunk, Alighogy átöleltelek S már bucsuköny rezeg szemünkben S fáj nekünk az „Isten veled“ — Alighogy kikeletbe értünk S a rózsá már csak jégvirág S az édes üdvösség valója Csak játszi, tűnő — délibáb!

Olyan boldog voltam, Nem is olyan régen, Mikor még a pipaes Virított a réten, Édes szerelemnek Forró nyarát éltem.

Lehullott reménye A szívem nyugtának, Mint lehullott szirma A pipaes virágnak... Most napjait élem A lassu halálnak...

Ha tehozád elmehetnék Csak egy szóra, Tudom akkor minden, minden Másképp volna... Nem mehetek, csak a lelkem Van körüléd, Talán azért, talán azért Nem látod könyümet!...

Dr. Radvány Ferenc.

A custozzai csata.

— 1866. június 24. —

Az 1866-iki háborús év egyetlen fénypontja a custozzai csata, amelynek ma van az évfordulója.

A két nagyhatalom által megtámadott Ausztria Albrecht főherceg parancsnoksága alatt 110.000 ember állított fel Victor Emanuel-Cialdini és Garibaldi 310.000 emberből álló hadserege ellen.

Az olasz fővezérlet azon a nézetten volt, hogy a számra nézve gyöngye osztrák sereg csak az Etsch mögött — valószínűleg Veronánál — fog védő állást foglalni, hol az olaszok támadását bevárja. Ehhez képest a főserg, Victor Emanuel alatt 180.000 ember, a Mincion át előnyomulni, a custozzai hegyvidéket elfoglalni szándékozott, míg ugyanekkor Cialdini serege (90.000 ember) a Pón át előnyomulva, az osztrák sereget Padua és Vicenza felől oldalban és hátban támadja meg.

Albrecht főherceg egyelőre Montagnana és Lonigo közt központi állást szándékozott foglalni, hogy azután a körülményekhez képest vagy Verona vagy Padua irányában előtörve, az olaszok ama részét megtámadja, amely erre alkalmat nyújt.

Az olasz főhadserg időközben a Minciohoz mindinkább közeledett.

Június 20-án Mantua előtt átadott hadüze-net szerint az ellenségeskedés három nap alatt, azaz június 23-án volt megkezdendő. Albrecht főherceg ennek folytán elhatározta, hogy a köze-lebb levő s veszélyesebb főserget fogja meg-támadni, még pedig oly módon, hogy mikor az olasz sereg a Mincion atkel, a Veronánál egyesített osztrák hadsereg az olaszok baloldalába tör.

Cialdini 90.000 emberből álló hadserege ellen Szapary gróf parancsnoksága alatt mindössze 1 vadászszázadot és 4 lovas századot hagyott vissza Rovignonál s egész erejével Victor Emanuel ellen fordult.

Az ellenséges hadseregek előcsapatai június

24-én reggel Custozza közelében bukkantak egy-másra. Az osztrák hadsereg ekkor azonnal meg-kezdte a felvonulást s nemsokára hevesen folyt a harc, azután az egész sommacampagnai és cus-tozzai hegyvidékre kiterjedt. A Mincio balpartján, Veronától mintegy 12 kilométerre ugyanis egy alacsony hegyvidék emelkedik ki a síkságból, mely közelebből Peschiera, Castelnovo S. Giustina, Sona, Sommacampagna, Custozza, Valeggio s végre a Mincio által van meghatározva; kiterjedése ugy szélességben, mint mélységben körülbelül 10 kilométer. Míg a fejlődött olasz kultúra a síkság minden legkisebb részét művelés alá vette, minek folytán a sík területek szőlőültetvényeikkel, kö-falaikkal és kerítéseikkel stb. a csapatok mozgását rendkívül megnehezítik, az érintett hegyvidék ezzel ellentétben mozgásra s általában hadműködésre teljesen alkalmas terület; e körülményen alapszik e hegyvidék katonai fontossága, mely már több-szörösen harcok színhelyévé tette. A hegyvidék egyébként fölötté változatos; a kupok és gerincek csekély terjedelműek, s harcászati fontosságuk még a rajtok elszórt majorok, épülecsoportok stb. által is emelkedik; a keleti párhuzamos emelkedések, valamint a déli szegélyző kupok magasabbak és meredekebbek; a völgyek és hejlások többnyire keskenyek, meredek oldalakkal. Legnevezetesebb szakaszok a Castelnovótól Olíosi, Custozza és Villafranca felé folyó s a Mincióval párhuzamos Tione mélyedése, továbbá a déli magaslatok, mint a Monte Vento, M. Mamaor, M. Godi, Belvedere, a custozzai gerince, a M. Torre, M. della Croce, a Berettara stb.

Az olasz menetoszlopok jun. 24-én reggel a találkozó harc módjára egyenkint jutottak érint-kezésbe az osztrák csapatokkal. Legelőször az olasz jobbszárny került harcba. Reggel 6 óra volt, midőn a Humbert és Bixio hadosztályok Villafrancát elérve, harcfeleállításba mentek át; ugyanekkor ért oda az osztrák lovasság s előbb

érkezik Radnára s innen tovább Ujfalura, — a hol a Zselénszky kastélyban a lakosztálya lesz — s részt fog venni a VII. és XII. hadtesteknek Lippa környékén tartandó hadgyakorlatain. Ferenc Ferdinánd főherceg, aki szintén jelen lesz a hadgyakorlaton, már szeptember 5-én Radnára-Lippára érkezik. A király és a trónörökös szeptember 10-én térnek vissza Bécsbe s onnan néhány nap múlva a komáromi lovasgyakorlatok megtekintésére indulnak.

— **Custoza-ünnepély.** A 29-ik gyalogezrednek Nagybecskerekben állomásozó zászlóalja a szokásos diszszel és kegyelettel ünnepelte meg az 1866-iki diadalmas custozzai csata mai évforduló napját. A legénység délelőtti híflelekezést követően a különböző templomba vonultak, ahol ünnepi isentiszteletek voltak. A mise után a legénység elvonult a tisztikar előtt s visszatért a kaszárnyába, hol délben javított ebédet s egész napra pihenőt kaptak. A tisztikar pedig délben a kaszárnyában lakomát rendezett, a melyen a polgári hatóságok fejei is részt vettek. A lakomán számos lelkes felkészítőben emlékeztek meg a diadalmas csatáról.

— **Érettségi vizsgálatok a főgimnáziumban.** A nagybecskereki községi főgimnáziumban dr. Békefi Remig min. biztos elnöklésével tegnap értek véget a szóbeli érettségi vizsgálatok, még pedig igen jó eredménnyel, amennyiben 9 tanuló közül 1 jelesen, 3 jól, 3 tanuló pedig elégségesen tette le az érettségit s csak 2 tanulót utasítottak javítóvizsgára. Jelesen érettek: Maugsch Béla, jól érettek: Demkó Miklós, Herzfeld Jenő és Grandjean Jenő, érettek pedig: Dimity Milos, Scherk Gyula és Seehorsch József. A vizsgálatok befejeztével dr. Békefi Remig miniszteri biztos szép beszédet intézett az ifjakhoz, lelkökre kőven az intézet s volt tanáraik iránti hálát, kiknek egész életükön át egyedül céljuk az, hogy a gondjaikra bízott tanulókból olyan férfiakat neveljenek, akik hazájuknak hasznára váljanak. A jövőről szólván az ifjúsághoz, hangsúlyozta, hogy főfelvük a folytonos önképzés legyen. Az iskola — ugymond — csak előkészíti az ifjúságot, hogy kilépve az életbe, szilárdan megállhassák helyüket, ami azonban csak úgy érhető el, ha nem elégszenek meg annyival, amennyit tudnak, hanem önszorgalomból folytonosan gyarapítani igyekezzenek ismereteiket. Ezután az Isten, haza és király magaslatos fogalmáról szót, kifejtván, hogy a haza legyen szent előttük mindenekfelett, mert edes magyar hazánknak a jövőben nemcsak mint régen — fegyverforgatókra van szüksége, hanem igazi művelt, hazajáért odaadó férfiakra. Az ifjúság megköszönve az adott jótanácsokat, úgy Békefit, valamint Balázi József igazgatót s a tanári kar többi tagjait is megjelönte. Ma délelőtti az érettségizett ifjak tisztelegtek Balázi Józsefnél, az intézet kitűnő igazgatójánál s Demkó Miklós úgy a maga, mint összes társai nevében megköszönte az igazgatónak faradozásait

s mindazon számos jótéményeit, melyekkel őket elhalmozta. Balázi József szívélyesen fogadta az ifjakat s sok jó tanácsot adva nekik, elbucszott tőlük.

— **Diákasszonyok.** Halmos Ilona és Burget Rózsika, Halmos városi tanácsos és Burget főgm. tanár leányai a napokban tették le jó sikerrel a nagybecskereki főgimnáziumban a vizsgát. Halmos Ilona a IV-ik osztály, Burget Rózsika pedig az V-ik osztályból vizsgázott.

— **Temetés.** Tegnap délután temették el nagy részvét mellett Wégling István állami tanító korán elhunyt kis leányát Mariskát. A temetésen jelen volt az elemi iskola tantestülete dr. Pacséri Károly tanfelügyelővel élén, a „Torontál” szerkesztősége testületileg s azonkívül a jó barátok és ismerősök nagy serege, akik részvételükkel igyekeztek enyhíteni a lesújtott szülők gyászát.

— **Vizsgák az elemi iskolában.** Az állami elemi iskolában ma folytatták a vizsgákat. A központban II. b) fiú és a III-ik leányosztály vizsgázott, az előbbiben Rigó István, az utóbbiban Menezer Lipót elnöklésével. Az Eötvös-utcai elemi iskolában a II-ik fiú osztály vizsgázott dr. Brájer Lajos elnöklésével. Mindhárom osztályban szép sikerrel folyt le a vizsga s az elnökök Váry Mihály, Dienstl Emília és Osztie Béla tanítóknak elismerésüket fejezték ki a kiváló eredményért.

— **Rákóczy-ünnep Törökkanizsán.** Törökkanizsáról írják: Hazafias ünnepség folyt le tegnapelőtt Törökkanizsán. A község lakossága Rákóczy-ünnepélyt rendezett s hazafias öröm volt látni, hogy a szerb nyelvű emberek mily lelkesedéssel vettek részt a lélekemelő ünnepségen, mely korán reggel zenés körmenettel kezdődött. Délelőtti 10 órakor a piac-téren folyt le az ünnepély, mely hazafias szavalatokból és beszédekből állott. Este mulatság volt, melynek szép jövedelmét elküldik a Rákóczy-szobor-alap javára.

— **A felső kereskedelmi iskola érettségije.** A nagybecskereki áll. felső kereskedelmi iskolában holnap reggel 8 órakor kezdődnek meg a szóbeli érettségi vizsgálatok. A vizsgálatra kiküldött miniszteri biztosok Szuppán Vilmos és Zulaevszky Andor. A szóbeli érettségi előreláthatólag két napot fog igénybe venni.

— **Gyermekmulatság Bocsáron.** A bocsári állami elemi nepsiskolában tegnap voltak az évszázó vizsgák. A külön sikerrel befejezett vizsgákat baró Barch Ivan, az iskolai gondnokság elnöke által rendezett gyermekmulatság követte, a melyen a baró, nemes jelkű neje szül. gróf Thoroczky Eszter és Margit lányuk késő estig a legjobb hangulatban nemcsak részt vettek, de a gyermekeknek kávé és süteményekkel való ellátásánál is bátyeiként közreműködtek. Öreg este volt már, a midőn a tünétől kipirult gyermek-sereg lobogókkal és zeneszó mellett a nemes főur kastélya elé vonult, a hol elénekelve a Hymnust, Szandhauser igazgató-tanító szép beszédben köszönetet mondott a főuri családnak, mire a Rákóczy induló hangjai mellett a mulató

gyermek hazaszéledtek, utközben folytonosan kiáltván: „Éljen a király!” „Éljen a haza!” A sikerült ünnepély oly elragadó hatással volt még a felnőttekre is, hogy azt a jelenváltak közül bizonyára senki sem fogja sohasem elfelejteni.

— **A muzslyaik baja.** A muzslyaik ma délelőtti küldöttségileg megjelentek a városházán, a hol kérték, hogy a száj és körömfájásban szenvedő barmaikat szabad legyen a legelőre hajtaniok, mert takarmányuk már teljesen elfogyott s így barmaikat már alig képesek eltartani. A kérésnek természetesen nem lehetett eleget tenni, mert méltán tartani lehetne tőle, hogy a pusztító marhavész az egészséges állatokra is átragadna.

— **A vadházasság vége.** Torontálerzsébetláki levelezőnk írja: Vasárnapon reggel megjelent a torontálerzsébetláki községelöljáróságnál Markov Marinkó Bótos határbeli csász s azt a jelentést tette, hogy Kanacska Véná, akivel már huzamos idő óta vadházasságon él, a hajnali órákban kunyhójukból a közeli kubikgödörkhöz ivó vizért menve, onnan vissza nem tért s mikor keresésére indult, a kubikgödör felől jövő emberek által arról értesült, hogy a kubikgödörben egy női holttest uszik a víz felszínén. Markov csász rosszat sejtve, oda sietett s a holttestben megismerte Kanacska Vénát, amit kötelességének tartott az előjáróságnak bejelenteni. A torontálerzsébetláki előjáróság az écskai körorvos közbenjöttel mellett nyomban el is rendelte a helyszíni szemlét, amelynél azonban kiderült, hogy Kanacska Véná halálát nem a vízbeledés, hanem a fejére mért három fejszeccsapás okozta, s csak azután dobta a gyilkos az asszonyt a vízbe. A gyilkosság gyanúja Markov császra esett s mikor vallatásra fogták, csakhamar bevallotta, hogy ő ölte meg veszedelmes közben az asszonyt. A gyilkos császt letartóztatták.

— **A vasúti podgyász elszállítása.** A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Budapestre vidékre és a külföldre utazó közönség kényelmére a központi menetjegyiroda (Budapest, VI. Vigadó-tér 1.) a vasuton feladandó utipodgyászt az előszóval, irásban vagy telefon útján történt bejelentésre a székesfőváros IV—IX. kerületeiben fekvő lakásokon átveszi és azt az alábbi szállítási díjak beszedése mellett saját hivatalos helyiségében vasúti podgyásként felveszi, az illető budapesti pályaudvarra kiszállítja s a kívánt vonathoz átadja. A fizetendő szállítási díjak a következők: darabonként 25 kg. összsúlyig 76 fillér; minden további 10 kg. után 6 fillér, szállítmányonként legesekélyebb illeték 1 korona. A bejelentésnek a központi menetjegyirodában a szándékolt utazás előtti napon kell történnie, mire az elszállítandó podgyász: a reggeli vonatokhoz előző este, a déli vonatokhoz reggel, az esti vonatokhoz aznap délután fog a bejelentő lakásán átvétni. Az átvett podgyászra vonatkozó hivatalos feladóvevény, valamint a szükséges vasúti menetjegy a fentemlített menetjegyirodában kiszolgáltatik, vagy kivanaira 40 fillér díjért a lakásra is küldetik.

— **Gyilkos menyecske.** Hajmeresztő kegyetlenségnek esett áldozatul Cosocariu Kalin 70 éves csudanoveci lakos, kit menyé Barbú Ikonja, egy 20 éves menyecske egy éles fejszével alvás közben meggyilkolt. A gyilkos első ütése az öreg ember felőredt s segítségért kiáltott, mire az elvadult furia második csapást mért rá az éles fejszével, mely a küllőben is súlyosan sérült öregot olyan szerencsétlenül találta, hogy a hasfalát keresztül metszve, belei azonnal kifordultak. 41 órai önkivületi állapot után e hó 14-én meghalt. A tettes a járásbírósigánál önként jelentkezett, hol azonnal letartóztatták. Tettének oka eddig ismeretlen.

— **Forgalmi akadály.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a honvármegyei h. é. v. Honnémeti és Taszár állomásai között felhőszakadás által okozott pályarongálás miatt a teherárú forgalom előreláthatólag f. é. június hó 23-ig be lett szüntetve, a személy és podgyász forgalom pedig átszállás, illetve áthordással tartatik fenn.

Színház és Irodalom.

* **Magyar színészet Zombolyán.** Mint lapunknak jelentik, Fehér Károly szinigazgató legközelebb megkezdí előadásait Zombolyán.

* **A Dugonics-társaság közgyűlése.** A szegedi Dugonics-társaság vasárnap délelőtti a kulturpalota földszinti helyiségében tartotta meg tisztújító gyűlését. Szeged irodalmi társaságának életében most kezdődik az ötödik ciklus. Lázár György dr. elnök megnyitja után Békefi Antal terjesztette elő az évi jelentést, melyet tudomásul vettek. A társaság elhatározta, hogy a következő pályadíjakat tűzi ki: 800 korona történelmi regényre; 200 korona Deák Ferencet dicsőítő ódára, melyet a szegedi Deákünnepen szavalnának; továbbá megújítja a szegedi hely- és családnevek tárára kiűzött ezer koronás pályadíjat. A társaság kétszáz koronával a D. E. M. K. pártoló tagjai sorába lépett. A közgyűlés ezután megválasztotta a régi tisztikart, mely eddig is annyi

a Pulz dandár a Humbert hadosztály ellen, majd a Bujanovics dandár a Bixio hadosztály ellen remek rohamot intézett, melyek hatása oly tökéletes volt, hogy a hadosztályok a legnagyobb rendtelenségbe jutva, működő képességüket majd az egész esztanapra elvesztették. Valamivel később, reggel 7 óra tájban, ütközött össze az olasz Cerale hadosztály elővédje Albareonál az osztrák tartalék hadosztály Benko dandárával. Ez utóbbi csakhamar hatalmába ejtette a Monte Cricol magaslatot, mire a Cerale hadosztály Oliosit szállta meg. Az itt kifejtett erős ellenállást a tartalék hadosztály nem volt képes leküzdeni, minek folytán Albrecht főherceg az V. hadtest Piret dandárával Oliosit kelet felől támadtatta meg. Cerale az összelőtt Oliosiban magát nem soká tarthatta s lassan a Monte Ventora vonult vissza, hol újból védő állást foglalván, a harc itt megállapodott.

Ugyanez időben a S. Lucia kapornánál megállapodott Sirtori hadosztály az V. hadtest csapatai által, a Belvedere magaslatot elérő Brignone hadosztály pedig a IX. hadtest jobb szárnyát képező Böck dandár által támadtatott meg. Miután az V. és IX. hadtest közt hézag támadt, ide az osztrák fővezérlet a VII. hadtest Scudier dandárát vetette s ez a Böck dandárral együtt a Belvedere rohammal bevévén, a Brignone hadosztályt Custozzára szorította vissza. A keleti részen a Cugia hadosztály a Monte Torre magaslatot a XI. hadtest ellenében sikerrel védte meg.

Az osztrák jobbszárny további előnyomulásának a Monte Vento sokáig gátat vetett, de végre délután 2 órakor a Piret dandár szerencsés oldal-támadásával a Cerale hadosztály ez állásából is kivettett. Ekkor jelent meg a Monzambanónál a Mincion átvont Pianelli hadosztály és a hadtest tartalék, melyek az osztrák jobbszárny előnyomulását újból megakasztották. A Sirtori hadosztály ekkor már, a további előnyomulását lemondva, hátrálni kezdett. Annál hevesebb volt a harc Custozza körül, hol a Brignone hadosztály

Govone egyrésze által támogatva, a Belvedere két-szer is visszafoglalta s az osztrák fővezér a VII. hadtest tartalék-dandárát volt kénytelen harcba venni, hogy a harcot megállítsa. A Belvedere és Custozza továbbra is olaszok kezében maradt.

Délután 3 óra után a helyzet az osztrák sereg előnyére megváltozott azáltal, hogy a Pianelli hadosztály a monzambanói hidat a Salionzenél álló osztrák csapatok (Peschiera helyőrsége és a Benko dandár) által fenyegetve látván, a Cerale hadosztályt többé nem támogatta, minek folytán az egész olasz balszárny hátrálni kezdett. Ez időtájtban, délután 4 órakor kísérlette meg az olasz Govone hadosztály az osztrák felállításnak a Monte della Croce-n át Sona irányában való áttörését; e támadás azonban a Beretara magaslaton csakhamar fennakadt, folytatására pedig tartalékok rendelkezésre nem állottak. De sikertelen maradt még azért is, mert ez időtájt a Cerale és Sirtori hadosztályok már teljes visszavonulásban voltak Vallengio felé, a Belvedere és Custozza pedig az osztrák tartalékok által délután 5 órakor rohammal elfoglaltván (a Belvedere harmadszor), a Brignone hadosztály is hátrálni kényyszerült. Az olasz jobbszárnyon a Bixio és Humbert gyalog és a Sonnax lovas hadosztályok, az osztrák lovasság újabb rohamai által egész napon át lekötötten, a harcban tevékeny részt nem vettek.

Ily körülmények közt délután 5 órakor a Cugia és Govone hadosztály, majd pedig az olasz jobbszárny is visszavonulni kényyszerült. Az osztrák déli hadsereg a solferinói csata 7-ik évforduló napján a száma sokkal erősebb olasz főcsereg fölött fényes győzelmet vívott ki, melyben a vezérletnek és a csapatok vitézségének egyenlő része volt.

Bár a lovasság kimerültsége miatt üldözésről szó sem lehetett, az olasz sereg még az éj folyamán a Minció mögé vonult.

A veszteség osztrák részen 8000, az olaszoknál 8200 fő és 14 löveg volt.

üdvös eredménnyel működött. Lázár György dr. elnököt, valamint a vezetése alatt működő tisztikar minden egyes tagját óvációban részesítették. A megüresült tagsági helyekre megválasztották: a tudományos osztályba: Perjessy Lászlót, Ronay János dr.-t. Singer Kornélt és Sassi Nagy Lajost; a szépirodalmi osztályba pedig Erdélyi Bélát, Szabó Sandort és Ujvári Pétert.

Szerkesztői üzenetek.

Tiszteletpéldánnyal bíró t. munkatársainkhoz. A vidéki lap nincsen azon helyzetben, hogy miként a nagy jövedelemmel bíró fővárosi lapok némelyike, soronként honorálja munkatársainak fáradozását. Ezek azonban levelezőiknek ingyen tiszteletpéldányt nem adnak. A vidéki lapokba tehát első sorban is az ügy iránt való lelkesedés-buzgalomból irnak a külső munkatársak, kiknek fáradozását kész kiadásuk megtérítésével és tiszteletpéldánnyal honoráljuk, mely természetesen szintén pénzünkbe kerül. Megesik most, nem is egyszer, hogy munkatársaink hónapokon át nem is gondolnak arra, hogy a mi előzékenységünket viszonzni illik. Fél éven át sem látjuk a kézírásukat, annyira, hogy egy-egy közleményünket így jobban honoráljuk, mint a dúsgazdag fővárosi lapok. Ezen állapotot fön nem tarthatjuk és ezért ez uton küldünk tiszteletteljes figyelmeztetést tiszteletpéldányos munkatársainkhoz — már azokhoz, akiket illet — hogy aki 4 héten belül legalább 1—1 közleményt nem küld hozzánk, annak tiszteletpéldányát kénytelenek leszünk megszüntetni. Akik tehát a tiszteletpéldányra tevékenységükkel jogot nem formálhatnak, azoktól július elején megvonjuk a t. példányt, hogy azokat új erők részére bocsáthassuk rendelkezésre, akik előtt a tiszteletpéldány elfogadása némi kötelességgel jár, melyet szívesen teljesítenek. Ezen szerkesztőségi megállapodásról szíves mihez tartás végett értesítjük összes munkatársainkat. Buzgólkodó levelezőinknek pedig ez alkalommal is hálás köszönetünket fejezzük ki.

H. L. Szíves értesítését köszönettel vetjük, de nem szívesen foglalozunk hasonló botrányokkal.

R. T. Vettük a küldeményt. Még e hét folyamán sorát ejtjük mindkettőnek.

„Buzgó magyar.” A délmagyarországi közmvelődési egyesület, melynek központját Szegedre tervezik, valószínűleg szeptemberben alakul meg. A tagsági díj egy évre 2 korona.

Nemo. A tavaszi verseket megszoktuk bocsátani. De miért zeng Ön a „nap forró hevéreől” ebben az időben, azt igazán nem értjük.

Nem közölhetők: „A hátatlan testvér.” „Piroska szerelme.” „Miért nyugtalankodtok.” „Ha kimegyek a zöldre.” „Nem mondtam sohasem.”

TÁVIRATOK.

A kormányválság.

A megoldás útján.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf ma reggel Tisza István gróffal konferált másfél óra hosszat és azután Szederkényi Nándorhoz ment, a kit azonban nem talál otthon.

Erre a bán Szederkényitől egyenesen Kossuth lakására hajtatott, ahol a Kossuth-párt részéről a bánnal való tárgyalásra kiküldött bizottság már várta őt. Khuen-Héderváry Károly kijelentette, hogy a póttartalékosokra s a tarack-ütegek legénységére vonatkozó feltételeket visszavonja s csak a rendes ujoncokat kéri.

Polonyi Géza elfogadja a bán feltételeit, hogy az ország a válságból kiszabaduljon, de a követeléseket föntartja a véderő revíziójára. Kéri a bán, hogy így informálja a királyt.

Tóth János megnyugtató ígéretet kér arra nézve, hogy aratáskor nem fognak sorozni, amit Khuen-Héderváry gróf meg is ígér.

Kossuth Ferenc megköszönte a bánnak, hogy nemcsak a kormánypárttal, hanem az ellenzékkel is tárgyalt. A király is láthatja az ellenzék bekés szándékát, csak azt követeli, a mitől el nem állhat: A nemzet jogait.

Ezzel a tanácskozás véget ért s a bán eltávozott.

A békekötés és a többi pártok.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A különböző pártárnyalok vegyes érzelmekkel fogadják a békekötést.

Az Ugron-párt el van keseredve s azt határozta, hogy tovább harcol.

A volt nemzetipárt állítólag szintén helyteleníti a megegyezést, mert most segíthettek volna Kossuthéknak. Mint politikai körökben beszélnek, a Kossuth-pártiak azt felelték volna a volt nemzeti-pártiaknak, hogy nem hajlandók nekik a gesztenyét kikaparni.

Említésre méltó, hogy a Kossuth-párt megmondta a bánnak, hogy jövőre még a rendes létszámot sem adja meg nemzeti engedmények nélkül.

A bán a királynál.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A horvát bán ma este ideérkezik és holnap délelőtt jelentést tesz a királynak küldetéséről. Holnap este a bán visszautazik Budapestre.

Fejérváry utódja.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fejérváry Géza báró ma Bécsbe utazott, hogy, hir szerint, bejelentse a királynak visszavonulását a honvédelmi tárcától. Fejérváry utódja Jekelfalussy altábornagy lenne.

Az új szerb király Belgrádban.

Magyarországon át.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) I. Péter szerb király utközben történt késedelem miatt csak hajnali 3 órakerkezett Budapestre, ahonnan néhány pernyi időzés után tovább robogott a vonat.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ujvidékről táviratozzák: Ujvidéken a király keresztülutazásának idejére nagy néptömeg gyűlt össze a pályaudvaron s a berobogó vonatot zajos zsvívióval fogadta. Mikor az óvációra a király megjelent a kocsit ablakánál, a zsvíviózás még fokozódott, amit a király hajlongással köszönt meg.

Fogadtatás Belgrádban.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból táviratozzák: I. Péter király ma délelőtt 10 órakerkezett Belgrádba, ahol a pályaudvaron az új kormány tagjai, a képviselők, a hatóságok és más állami testületek fejei fogadták.

Amint a király a vasúti kocsit elhagyta, ezüst tálcán kenyeret és söt nyujtottak át neki.

Utána Avakumovics miniszterelnök, majd a belgrádi polgármester üdvözölte a királyt, a mit az új uralkodó néhány szóval megköszönt.

Az üdvözlés után a király, aki vörös tábornoki ruhát viselt, Avakumovics miniszterelnökkel hintóba ült, melyet négy fekete ló húzott s előtte futár lovagolt.

A pályaudvarról az uralkodó az állami méltóságokkal együtt egyenesen a templomba hajtatott. A pályaudvartól a templomig vezető, meglehetősen hosszú útvonalon diadalkapuk voltak felállítva s a házakat zászlók és szőnyegek díszítették. Az uton egész a templomig óriási közönség gyűlt össze és előttük a katonaság és a polgárság vont kordont.

Konstatálni lehet, hogy a lelkesedés nem volt valami egetverő s a zsvívió meglehetősen elszórtan hallatszott. Föltűnt, hogy igen zajosan zsvíviózták Zsvikovics igazságügyminisztert, aki köztársasági érzelmeiről ismeretes.

Hasonló élénk óvációkban részesült egyes helyen Misics ezredes, a királygyilkosok vezetője.

Az idegenek előtt feltűnt az is, hogy Belgrádnak csak az a része volt feldisztatve, a hol a király elvonult, míg a város nagy részében a házakon még zászló sem volt.

A templomban a bejárónál a papság fogadta s azután Zuossent metropolita misét mondott, a melyen a szerb dalárda az új királyhimnuszt énekelte.

A mise végeztével I. Péter király a konakba vonult.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház holnap délelőtt csütörtökön ülést tart.

József Ágost főherceg nyaralása.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) József Ágost főherceg családjával szombaton Kis-Tapolcsányra utazik s ott tölti a nyarat.

Az osztrák delegáció.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A Reichsrath ma este ülést tart, melyen megválasztja az osztrák delegáció tagjait.

Tűz a szultánáll.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból megcáfolják azt a hirt, hogy a szultánáll történt tüzet gyujtogatás okozta volna.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. június 24.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	7.60	7.70	8.10	8.10
Pestvidéki új	76	7.45	7.60	7.90	8.10
Bánsági új	76	7.40	7.55	8.00	8.10
Bácskai új	76	7.45	7.75	8.00	8.10
R o z s	uj	elsőrendű	70—75	6.50	6.55
		másodrendű	—	6.40	6.45
Á r p e		takarmány	60—62	5.90	6.10
		égetni való	62—64	5.70	5.80
		sörfőzésre való	64—66	0.00	0.00
		—	39—41	5.85	5.95
T e n g e r i	ó	bánsági	—	6.10	6.35
		másnapi	—	6.40	6.50

Határidő-üzlet.

Budapest, június 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak nagyrészt szilárdak. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.45	—
Tengeri (júliusra)	6.28	—
Tengeri (augusztusra)	6.33	—
Tengeri (májusra 1904.)	5.25	—
Zab (októberre)	5.49	—
Rozs (októberre)	6.23	—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1903. május hó 1-től.

Erkeznek:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibánáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (Keszkenyvágyúny vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibánra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (Keszkenyvágyúny vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

731. ki sz. 1903.

529-32

Hivatalos árverési hirdetés.

Klekk község külhatárán folyó évi június hó 19-én egy 2 fogatu parasztszeker gazdátlanul találtatott.

Ha igazolt tulajdonosa *folyó évi július hó 2-ig* még nem jelentkezik, a fentemített koei és lovak *július hó 3-án d. e. 10 órakor* Klekk községhezánál tartandó nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett *el fog adatni.*

Kelt Klekken, 1903. évi június hó 22-én.
Hollstein Ede, Lischerong Gáspár,
 jegyző. bíró.

19.800/II. 903. sz. A magy. kir. államvasutak
 bpest-jobbparti üzletvezetősége.

Pályázati hirdetés.

Hatvan állomás mellett létesítendő két emeletes tiszti laképület létesítése körül végzendő munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta, a pályázati feltételek, az ajánlati költségcsúszítás, nemkülönbén az építési szerződés tervezete az alulírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségében (Külső kerepesi-ut, szemben a keleti pályaudvarral) a hivatalos órák alatt megszereshetők és ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és köllőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb *1903. évi július hó 8-án déli 12 óráig* a jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyújtandók be következő felirattal: „Ajánlat a hatvani két emeletes laképület építésére.”

Bánatpénz fejében legkésőbb 1903. július hó 7-éig déli 12 óráig 4000 korona, azaz négyezer koron készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál letendő.

Az értékpapírok a budapesti és bécsi tőzsdék legutóbbi, 14 napnál nem régebb, arfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadhatnak el.

Takarékpénztári betétlőnyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel. A bánatpénz letéteményezéséről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem esatolandó.

Szóban forgó munkára csakis magyar állam-polgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.
 Budapest, 1903. június hó 10-én.

(3.1) Az üzletvezetőség.
 (Utányomás nem díjazatik.)

Ritka alkalmi vétel!

A Torontáli Szőnyeggyár r. t. csődidejéből visszamaradt kézzel csomózott kisebb-nagyobb **Smyrna-szőnyegei** csak még július hó 15-ig mélyen leszállított árban eladhatnak

GRÜNBAUM VILMOS
 szőnyegraktárában
 Nagybeckerek, Hunyady-utca 6. sz.

(513-1.3)

Elemi és felsőbb leányiskolai tan- és nevelőintézet megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a nagy-méltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 85545/1902. sz. alatt kelt rendelete alapján engedélyt adott, miszerint itt helyben a jövő 1903/4-iki iskolai év megkezdésével egy benlakással egybekapcsolt 4 osztályu elemi és 6 osztályu felsőbb leányiskolát nyissak. Ezzel kapcsolatosan egy női-pár, valamint festőtanfolyamot is nyitok és mint eddig, ezentul is elvállalom magántanulók előkészítését a tanítónő, valamint óvónőképző-tanfolyamra, kik a budapesti, illetve hódmezővásárhelyi állami tanintézetekben vizsgáznak és nyernek államérvényes oklevelet.

A beiratások július 1-től a tanév megkezdéséig folynak naponta délelőtt 10-12-ig, délután 4-6-ig a Nádor-utca 5. sz. a. levő intézetben.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal készségesen szolgál az intézet tulajdonosnője

MESSINGER KAROLIN.
 okl. polg. isk. és tornatanítónő, Nagybeckerek.

(522-20.2)

A „Torontál” kiadóhivatalában

kapható

Somfal Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb históriák

című könyve,

melyet úgy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

fűzve 3 kor. = kötve 5 kor.

(524-x.5)

Torontálvármegye központi járás főszolgabírájától.

5045/1903. szám. 530-3.1

Pályázati hirdetés.

Klekk székhelyvel rendszeresített s Klekk, Lázárföld, Szentmihály és Jankahid községeket magában foglaló körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtokat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi július 31-ig hozzám amnyival is inkább adják be, mert később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

A körorvosi állás 1600 korona fizetés, nappal 80 fillér, éjjel 1 korona 60 fillér látogatási s 40 fillér hullaszemléző díjjal van javadalmozva.

A megválasztott körorvosnak Klekk község évi 180 korona bér mellett tisztességes lakást biztosít rendelkezésére.

A körorvos megválasztatása esetén a torontálmegyei orvosi nyugdíj-egyletbe belépni köteles.

Nagybeckerek, 1903. június hó 23-án.
 Daniel,
 főszolgabíró.

15.239/903. szám. Magy. kir. államvasutak.
 Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetés.

A m. k. államvasutak miskolci üzletvezetősége a Hort rakodó megálló helyen létesítendő III-ad oszt. emeletes felvételi épület, szabadonálló árnyékszék, állomási sütő kemence, állomási szemét gödör, zárható felvonó házikóval ellátott teljesen felszerelt vödörös állomási kut és a gazdasági udvar létesítésére ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A tervek, az ajánlati költségvetés, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nemkülönbén az építési szerződés tervezete Miskolcon a m. kir. államvasutak üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályban (Szemere-utca 26. sz. I. emelet), valamint a f.-abonyi osztálymérnökség irodájában f. hó 16-tól kezdve a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb *1903. évi június hó 30-án déli 12 óráig* alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-utca 26. sz. I. emelet) nyújtandók be lepecsételt boríték alatt. Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve, lepecsételve és következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat Hort rakodó megállóhelyen létesítendő felvételi épület és tartozékaira.”

Csakis a költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1903. évi június hó 29-én déli 12 óráig 1000 kor., azaz egyezer korona bánatpénzt kell a m. k. államvasutak miskolci üzletvezetőségnek gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

Miskolc, 1903. június hóban.
 Az üzletvezetőség.
 (Utányomás nem díjazatik.)

Eltünt

minden neme a **bőr-íztálatalságnak** és **bőr-kiütéseknek**, valamint **bőr-átka**, **bőr- és arc-vörösségnek** stb. stb. naponkénti használata által a **Bergmann-fele kátránykénzappannak.** (Védjegy: Két bányász.)

Bergmann és Társától, Dreza és Tetschen a.E.
 Kapható 60 fillérrért darabja
Basch Ernő gyógyszerésznél, Nagybeckerek.

359b-20.9

Kerestetnek

tisztességes házi leányok

vasár- és ünnepnapokon
 vendégek kiszolgálására
 a kinestári erdő vendéglőjében.

Értekezhetni lehet
BOBEK GYÖRGY
 főpincéernél
 a „Magyar Király” szállodában.

(531-1.1)

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

13-x.50

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer vaszi és többé mást nem szíhat.